A??z Sa?l??? Etki Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *A??z Sa?l??? Etki Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16293

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

A??z Sa?l??? Etki Ölçe?i (OHIP-14), bireylerin a??z, di? ve protez sorunlar? nedeniyle ya?ad?klar? fonksiyonel, sosyal ve psikolojik k?s?tlamalar? de?erlendiren uluslararas? kabul görmü? bir ölçektir. Bu ölçe?in Türkçe adaptasyonu olan OHIP-14-TR, 2014 y?l?nda Ba?ol ve arkada?lar? taraf?ndan geli?tirilmi?tir. Ölçek, a??z sa?l???yla ili?kili ya?am kalitesini (OHRQoL) nicel olarak ölçmek amac?yla bir uyarlama çal??mas? olarak Türkiye popülasyonuna kazand?r?lm??t?r. Geçerlik ve güvenirlik çal??malar?, ölçe?in Türkçe konu?an bireylerde klinik ve ara?t?rmaya yönelik kullan?ma uygun oldu?unu göstermektedir.

OHIP-14-TR, 14 maddeden olu?makta olup, yedi temel boyutta a??z sa?l??? sorunlar?n?n etkilerini incelemektedir. Ölçek, özellikle protetik i?lemler öncesi ve sonras? hastalar?n ya?am kalitesindeki de?i?iklikleri takip etmek için önemli bir araçt?r.

Anahtar Kelimeler

A??z Sa?l??? Etki Ölçe?i, **OHIP-14-TR**, A??z Sa?l???yla ?li?kili Ya?am Kalitesi, **Uyarlama**, Di? Hekimli?i, Psikometri, **Geçerlik**, **Güvenirlik**

Yazarlar

Mehmet Esat Ba?ol, Lütfiye Karaa?açl?o?lu, Burak Y?lmaz

Amaç

A??z Sa?l??? Etki Ölçe?i (OHIP-14)'nin Türkçe formunun (OHIP-14-TR) geli?tirilmesi ve psikometrik özelliklerinin belirlenmesi, bu sayede a??z sa?l??? sorunlar?n?n bireylerin ya?am kalitesi üzerindeki etkilerinin Türkiye'deki klinik ve epidemiyolojik çal??malarda güvenilir bir ?ekilde ölçülmesini sa?lamakt?r. Ölçek, di?, a??z veya protezlerle ilgili problemlerin neden oldu?u fiziksel, sosyal ve psikolojik sonuçlar? de?erlendirmeyi amaçlamaktad?r.

Bu uyarlama çal??mas?, orijinal ?ngilizce ölçe?in kültürel ve dilsel e?de?erli?ini koruyarak, di? hekimli?i ve halk sa?l??? alan?nda ya?am kalitesi ara?t?rmalar?na katk?da bulunmay? hedeflemi?tir. Ölçek, tedavi ihtiyac?n? belirlemede ve uygulanan tedavilerin ba?ar?s?n? hasta merkezli bir perspektiften de?erlendirmede kritik bir rol oynamaktad?r.

Yap?

Ölçek, temel olarak A??z Sa?l???yla ?li?kili Ya?am Kalitesi (OHRQoL) yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, sadece hastal???n varl???n? de?il, ayn? zamanda hastal???n bireyin günlük ya?am, fonksiyon ve refah üzerindeki subjektif etkisini de kapsamaktad?r. OHIP-14, orijinal OHIP-49

ARABPSYCHOLOGY.COM

ölçe?inin k?salt?lm?? versiyonu olup, yedi temel boyutu korur: **fonksiyonel k?s?tlama**, **fiziksel a?r?**, **psikolojik rahats?zl?k**, **fiziksel yetersizlik**, **psikolojik yetersizlik**, **sosyal yetersizlik** ve **engellilik (handikap)**.

Her bir madde, ki?inin son dönemde a??z sa?l??? problemleri nedeniyle ne s?kl?kla zorluk ya?ad???n? sorgular. Bu çok boyutlu yakla??m, a??z sa?l??? durumunun bireyin genel ya?am tatminini, sosyal etkile?imlerini ve duygusal durumunu nas?l etkiledi?ini kapsaml? bir ?ekilde ortaya koymaktad?r.

Geçerlik

Ölçe?in psikometrik geçerlik çal??malar?, uyarlama sürecinde titizlikle yürütülmü?tür. **Test-tekrar test** güvenirlik de?erleri, ölçe?in zamana kar?? tutarl?l???n? göstermektedir. ?lk uygulama sonras?nda, herhangi bir protetik i?lem görmemi? 32 hasta üzerinde yeniden ölçek uygulamas? yap?lm?? ve elde edilen tekrar edilebilirlik (test-retest) de?erleri istatistiksel olarak anlaml? bulunmu?tur. OHIP-14 SC korelasyon katsay?s? (r) 0,932 olarak rapor edilmi?tir, bu da mükemmel bir zamansal kararl?l??a i?aret etmektedir.

Ayr?ca, ölçe?in anla??labilirlik düzeyine dair yap?lan de?erlendirmelerde, kat?l?mc?lar?n büyük ço?unlu?u (%96,2) ölçek maddelerinin aç?k ve anla??l?r oldu?unu ifade etmi?tir. Bu yüksek anla??labilirlik oran?, ölçe?in **yüzey geçerli?i** aç?s?ndan güçlü oldu?unu ve popülasyon taraf?ndan rahatl?kla kullan?labilece?ini desteklemektedir.

Güvenirlik

Türkçe'ye çevrilen ölçe?in iç tutarl?l?k güvenirlik katsay?s? olan **Cronbach Alpha** de?eri 0,74 olarak hesaplanm??t?r. Bu de?er, sosyal bilimler ve psikometrik çal??malarda kabul edilebilir bir güvenilirlik seviyesini temsil etmektedir ve ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçme konusunda yeterli düzeyde tutarl? oldu?unu göstermektedir.

Güvenirlik analizleri, ölçe?in maddelerinin birbiriyle tutarl? oldu?unu ve rastgele ölçüm hatalar?n?n dü?ük oldu?unu kan?tlamaktad?r. Bu bulgular, OHIP-14-TR'nin klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda güvenilir sonuçlar üretebilece?ini do?rulamaktad?r.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap? geçerli?ini incelemek amac?yla gerçekle?tirilen **faktör analizine** ili?kin istatistiksel hesaplamalar, ölçe?in orijinal ?ngilizce çal??mas?nda oldu?u gibi yedi ana faktörden olu?tu?unu göstermi?tir. Bu faktör yap?s?n?n korunmas?, Türkçe adaptasyonun orijinal ölçe?in teorik yap?s?n? ba?ar?yla yans?tt???n? ve **yap? geçerli?ini** destekledi?ini kan?tlamaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yedi faktörün varl???n?n do?rulanmas?, OHIP-14-TR'nin a??z sa?l??? etkilerini çok boyutlu olarak ölçme yetene?ini korudu?unu göstermektedir. Bu faktörler, a??z sa?l???n?n bireyin ya?am kalitesine olan etkisini olu?turan farkl? klinik ve psikososyal alanlar? temsil etmektedir.

Araç

Test Türü: Uyarlama Ölçe?i (Adaptasyon)

Format: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-report Questionnaire)

Mevcut Diller: Türkçe (OHIP-14-TR) ve Orijinali ?ngilizce (OHIP-14)

Popülasyon Grubu: Genel Popülasyon (A??z, di? veya protez sorunlar? ya?ayan bireyler)

Ya? Grubu: Yeti?kinler

Popülasyon Detaylar?: Geçerlik çal??mas?, protetik i?lem yap?lmam?? hastalar üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: 14 maddelik **Likert ölçe?i** format?nda olup, kat?l?mc?lar son dönemde ya?ad?klar? sorunlar?n s?kl???n? de?erlendirirler.

Anahtar Kelimeler

Oral Health Impact Profile, **OHIP-14**, Ya?am Kalitesi, Cronbach Alpha, **Test-tekrar test**, Di? Sa?l???, **Faktör Analizi**, Klinik De?erlendirme

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Mehmet Esat Ba?ol

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?ildir.

?leti?im E-posta Adresi: esatbasol@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in adaptasyon çal??mas? 2014 y?l?nda yay?nlanm??t?r. Ölçe?in ticari olmayan akademik ve klinik amaçlarla kullan?m? için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. ?leti?im bilgisi yukar?da belirtilmi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?in orijinal PDF dosyas?na a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: agiz-sagligi-etki-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Ba?ol, M. E., Karaa?açl?o?lu, L. ve Y?lmaz, B. (2014). Türkçe A??z Sa?l??? Etki Ölçe?inin geli?tirilmesi-OHIP-14-TR. *Turkiye Klinikleri J Dental Sci, 20*(2), 85-92.

A??z Sa?l??? Etki Ölçe?i Derecelendirmesi

Ölçek, 5 dereceli bir **Likert ölçe?i** kullan?larak puanlanmaktad?r: "hiç" ifadesi 0 ile, "nadiren" ifadesi 1 ile, "bazen" ifadesi 2 ile, "s?kl?kla" ifadesi 3 ile ve "çok s?k" ifadesi 4 ile belirtilmi?tir. Yüksek puan, a??z sa?l??? problemlerinin ya?am kalitesi üzerindeki etkisinin daha büyük oldu?unu göstermektedir.

A??z Sa?l??? Etki Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmu?tur ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Di?leriniz, a?z?n?z veya protezleriniz ile ilgili problemler nedeni ile herhangi bir kelimeyi telaffuz etmekte sorununuz oldu mu?
Di?leriniz, a?z?n?z veya protezleriniz ile ilgili problemler nedeni ile tat alma hissinizin bozuldu?unu hissediyor musunuz?
Di?leriniz, a?z?n?z veya protezleriniz ile ilgili problemler nedeni ile a?z?n?zda a?r?l? bir durum ya?ad?n?z m??
Di?leriniz, a?z?n?z veya protezleriniz ile ilgili problemler nedeni ile yemek yemeyi rahats?z edici buldunuz mu?
Daha önceden, di?leriniz, a?z?n?z veya protezlerinizle ilgili bilinç ve bilgiye sahip miydiniz?
Di?leriniz, a?z?n?z veya protezleriniz ile ilgili problemler nedeni ile gerginlik hissettiniz mi?
Di?leriniz, a?z?n?z veya protezleriniz ile ilgili problemler nedeni ile diyetinizin tatmin edici olmad??? oldu mu?
Di?leriniz, a?z?n?z veya protezleriniz ile ilgili problemler nedeni ile yeme?inizi yar?da b?rakmak zorunda kald?n?z m??
Di?leriniz, a?z?n?z veya protezleriniz ile ilgili problemler nedeni ile gev?emede zorland???n?z oldu mu?
Di?leriniz, a?z?n?z veya protezleriniz ile ilgili problemler nedeni ile utand???n?z bir durum oldu mu?
Di?leriniz, a?z?n?z veya protezleriniz ile ilgili problemler nedeni ile di?er insanlara az da olsa asabi davrand???n?z oldu mu?

ARABPSYCHOLOGY.COM

Di?leriniz, a?z?n?z veya protezleriniz ile ilgili problemler nedeni ile her zaman yapt???n?z i?inizi yapmada herhangi bir zorluk ya?ad?n?z m??
Di?leriniz, a?z?n?z veya protezleriniz ile ilgili problemler nedeni ile genelde hayat?n daha az tatmin edici oldu?u hissine kap?ld?n?z m??
Di?leriniz, a?z?n?z veya protezleriniz ile ilgili problemler nedeni ile fonksiyonlar?n?z? tümüyle yapamayacak duruma geldiniz mi?

ARABPSYCHOLOGY.COM